

Auke Wybes

Auke Wybes was de eerste schipper die in 1703 de Neva opzeilde naar het in aanbouw zijnde St-Petersburg. Graaf Peter loodste het fluitschip zelf met een sloep tussen de landbanken door. Hij mocht zijn waren tot vrij verkopen (zout en wijn) De Czaar kocht zelf een deel. Kreeg geschenk van 500 ducaten. Iedere bootsgezel 100 rijksdaanters. Bij elk volgend bezoek werden hem 100 roebels en tol vrijheid beloofd.

Auke noemde zijn schip "St-Petersburg". Hij, zijn zoon en zijn kleinzoon voeren onafgebroken op St-Petersburg. Dit onafgebroken kloopt volgens S. Haagsma niet

Scheepsrampen

3-12-1703

23 schepen die voor flindelopen voor anker lagen sloegen van hun ankers (w) en stranden tussen Kerwoude en Zwich.

Na geloste zijn konden 14 worden slotgetrokken.

De sub. grietman v. Wouseradeel eiste te der waarde als strandrecht.

De schippers beriepen zich op het Hof van Erieland, dat bepaalde dat hij tegen elk der schippers apart moest procederen.

Toen begon hij, Jaard van Aylva, er maar niet aan.

Verzekering van Schepen.

15-1-1745 werd te Stavoren een sociëteit van reders en schippers van smak- en kopschepen opgericht met 35 leden.

Doel: uitkeringen doen bij verlies van schepen of scheepsdelen.
Kwamen er in één jaar meer dan drie ongelukken voor dan mochtende uitkeringen niet groter zijn dan f 3000,- in totaal.
In 1765 was Old-secretaris (Binke) Binke eerste Directeur.

Derg. verzekeringen kwamen meer voor.

o.b. "de Grote Lekeninge" van Mak kunn

in Workum in 1777 al een tweede Lekeninge.

in Sneek in 1748 een "Compact" tot onderl. verz. van scheepsbelangen.

Zee tydingen uit de Heerwarder Courant

tussen 29 juli en 31 dec 1752 voeren 337 Eriese koopvaarders door de Sont.

uit Stavoren:

Hische Sijtzes (Visser)

2 Tamme Stellebrends.

Jacob Bartelbz

Ype Sjerksz

5 Sijtze Walles

Pals Alofs (Hanna)

7 Frederik Bleeker

De nr. 2, 5 en 7 staan op de lijst van Zeebrieven (1745). No 5 woonde toen in Sloten.

Kapers - Zeerovers.

De Friese koopvaarders hadden vooral in de zevenjarige oorlog tussen Eng. en Frankrijk (1756-1763) last van meest Eng. kapers. Wij mochten bij verdrag van 1674, alles vervoeren behalve contrabanda als Eng in oorlog was met een ander land. Eng. oorlogsschepen brachten onze schepen telk en op Eng kapers (met brieven) en rovers zonder vergunning plunderden en beroofden onze schepen.

Het werd wat beter na veel protesten en meer escorte van eigen marine.

De Friezen voeren toch door ^{danks} omdat er, onder alle risico, schatten werden verdiend (aan de Fransen)

21-6-1756 lagen er 40 Ned schepen in Duins, die werden vrijgelaten omdat ze alleen ^zhout vervoerden.

brief van beroofde Stavere schipper.

Sybolt Sybolts de Boer voerende de kof „Juffrouw Nieske“, schrijft 20-6-1757 uit Sendres.

„Ik ben den 17 deser van Stavre de Grace, ballast scheeps hier gearriveert, maar een Engelsche Kaper of liever Zeerover heeft mij ontnomen, mijn mooie slag, de jol, twee koperen thee ketels, dito trekpot en ander goed, de tromp met Zuiker, lepels en meer andere kleingheden; dog heeft mij van de jol een briefje gegeven, maar denke dat dit van geen waarde zal zijn.“

3-7-1757 werd de kof „de jonge Wijbe“ 70 last van Reeder Jan Jans Visser door een Corker kaper opgebracht

In 1759 werd Tamme Jillebrands door de Engelsen opgebracht en weer losgelaten.

Schepen

Soorten

1. Kluiten (Dutch flights) 250 - 500 last.
3 mast schepen

2. Galjoten, Drie, twee of één-masters

3. Koffen 75 tot 105 voet lang.
19 tot 25 voet wijd. met zwaarden.

2 masten, alleen ra's aan de grote mast.

4. Smakken. 70 tot 88 voet lang
17 tot 22 voet wijd met zwaarden.

één masters, achter een kleine mast met gaffelreil
voor de bestuurbaarheid (belemaal achterop)

S. J. v. d. Molen "Koffen en smakken zijn waterbakken.
Vorm langw. rechthoek met afgeronde hoeken.

Smak van 70 tot 140 ton.

Koff 100 tot 300 ton.

Er werd vooral naar het baadvermogen gekeken, dan pas naar
snelheid. Bouwen gebeurde "op het oog".

Jhylke Jans Strigwa te Workum was een der eersten die volgens
tekening bouwde. Eerst het geraamte en daarna het omschot.

De vorm werd beter, symmetrischer, de schepen zeilden sneller, min-
der spijkerjaten, dan bij de oude manier van eerst omschot.